

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: X., narozený dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j.: OAM-935/ZA-ZA11-VL13-R2-2018

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j.: OAM-935/ZA-ZA11-VL13-R2-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j.: OAM-935/ZA-ZA11-VL13-R2-2018, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že nebyl zjištěn stav věci bez důvodných pochybností, řešení žalovaného nebylo v souladu s veřejným zájmem a rozhodnutí neodpovídalo konkrétním okolnostem případu, nebyly zjištěny všechny skutečnosti ve prospěch žalobce, nebylo přihlédnuto ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, nebyly provedeny veškeré potřebné důkazy, zejm. přesné informace o zemi původu ve vztahu k žalobcovým důvodům, odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo nedostatečné, v případě návratu mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, žalovaný též nerespektoval právní názor vyslovený ve zrušujícím rozsudku. Žalovaný nerespektoval závazný právní názor soudu, jelikož zjistil jen jednu ze čtyř požadovaných informací, neexistují jiné indikátory, jež by svědčily jeho nevěrohodnosti, není-li nějaké jednání trestný čin, neznamená to, že za něj nemůže být potrestán fakticky, X., žalovaný se nezabýval faktickou situací v zemi, žalovaný byl povinen dát mu možnost se vyjádřit a případné rozpory dovysvětlit, měl proto být proveden další pohovor. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřetelně tendenční, snaha o legalizaci pobytu nebyla zásadním důvodem žádosti, žalovaný jej však hlavním důvodem učinil, žadateli o mezinárodní ochranu mnohdy nezbyvá nic jiného než uvést pouze svá tvrzení, na žalovaném bylo, aby věrohodnost tvrzení zpochybnil, žalovaný se nevěnoval individuálnímu posouzení žádosti, ale snažil se především odhalit a definovat žalobce jako nevěrohodného, o čemž svědčí některé úryvky napadeného rozhodnutí, opatřené zprávy o zemi původu byly znovu obecné, přestože soud ve zrušujícím rozsudku přesně toto žalovanému vytkl, v zemi se rozsáhle vyskytuje korupce, kterou doplňuje systém donucování a násilí, Uzbekistán patří k nejautoritativnějším státům na světě, policie a bezpečnostní složky často sahají k mučení, dochází ke zcela vykonstruovaným případům a osoby jsou odsuzovány k dlouhodobým trestům, žalobce by také mohl být odsouzen X. na základě vykonstruovaného procesu, bezpečnostní riziko v zemi nadále přetrvává.
3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl, aby mu byla udělena doplňková ochrana na dobu dvou let, alternativně navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Napadené rozhodnutí je zákonné, byl zjištěn skutečný stav věci, případ byl posuzován ve všech souvislostech, pozornost byla věnována všem skutečnostem, jež žalobce v průběhu správního řízení uvedl, byly opatřeny potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí, důvody pro udělení mezinárodní ochrany nejsou u žalobce dány; opatřené informace o situaci v zemi původu byly dostatečně aktuální, dokazování bylo provedeno podrobně a rozhodnutí je srozumitelně odůvodněno, žalobcovy námitky jsou toliko v rovině obecného nesouhlasu, povinnost tvrzení měl žalobce, bylo mu umožněno uvést vše potřebné i doplnit podklady, avšak nic relevantního nesdělil; žalobcovým obavám ze zatčení byla věnována detailní pozornost na s. 5 až 7 napadeného rozhodnutí, námitky žalobce ohledně X. nebyly azylově relevantní, primární motivaci žádosti o mezinárodní ochranu představovaly ekonomické důvody, žalobce se o X. ani nikterak nezajímal, využít mohl vnitrostátní ochrany, důvody pro udělení doplňkové ochrany u něj nebyly dány; bylo rozhodnuto zákonně, žalobce neuváděl žádné důvody, pro které by bylo možné mezinárodní ochranu udělit, respektoval

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

závazný právní názor soudu, celý žalobcův případ byl hodnocen individuálně. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.

5. V replice se žalobce ohradil proti tvrzením žalovaného o ekonomických důvodech žádosti o mezinárodní ochranu i o pouhé žalobcově snaze legalizovat si v České republice pobyt; setrval na svém žalobním návrhu.

IV. Obsah správního spisu

6. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 5. 11. 2018 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice; v poskytnutí údajů k žádosti dne 9. 11. 2018 uvedl, že je uzbecké národnosti, mluví uzbecky, vyznává sunnitský islám, není členem žádné politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažoval, je svobodný a bezdětný, ve vlasti žije celá jeho rodina (X.), vlast naposledy opustil dne X., o mezinárodní ochranu dosud nežádal, je zdravý a nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby, o mezinárodní ochranu žádá, protože X., otec mu volal, že kvůli tomu bude možná odsouzen na X. let do vězení, jestli se vrátí, má z vězení strach, mohou se mu tam stát hrozné věci.
7. Během pohovoru vedeného dne 9. 11. 2018 žalobce dále uvedl, že ve vlasti pracoval v obchodě, dívka X., byla o tři roky mladší, seznámili se a začali být spolu, X., vztah drželi v tajnosti a plánovali svatbu, o plánu řekl otci, který mu nedal souhlas k sňatku, začal si proto domlouvat vycestování do X., s dívkou začal chodit v X. 2015, otci sdělil, že se chtějí brát, v X. 2016, X., dívka mu v X. 2018 volala, že rodina jí domlouvá sňatek s někým jiným, dívčin otec nevěřil, že si ji chce žalobce vzít, X. do vlasti se nemohl vrátit, jelikož zde žádal o pobyt, kdyby vycestoval, aktivovalo by se mu správní vyhoštění a nemohl by jeden rok do EU, na svatbu též potřebuje peníze, které nemá, odmítá odjet, neboť zde může vydělávat dost peněz, aby uživil rodinu, v X. 2018 mluvil naposledy s otcem dívky, s dívkou mluvil předtím, k dívce nemá žádné právní závazky; X., protože nemohl vycestovat z České republiky, kdyby odjel, nemohl by do vlasti posílat peníze a dostal by zde správní vyhoštění na jeden rok; X., byl v X. a usiloval o pobyt v České republice, při výslechu na policii v řízení o správním vyhoštění dne X. 2017 o potížích nehovořil, potíže X. začaly až roku 2018, důvody příjezdu do České republiky byly ekonomické, v případě návratu se bojí zatčení, právníka by si sehnat mohl, ale bojí se vrátit; jiné potíže ve vlasti neměl; jeho otec byl proti svatbě s dívkou, neboť její otec je bývalý narkoman, s dívkou se neosamostatnili, protože na to neměl peníze, s dívkou se stýkal od X. 2015 do X. 2017, i když byl jeho otec proti sňatku, s dívkou se stýkali jednou týdně, X., její otec mu volal a říkal, ať si ji vezme, vysvětlil mu, že nemůže odjet z České republiky, on mu ale nevěřil; všechny své důvody žádosti o mezinárodní ochranu sdělil, nic doplnit ani doložit nechtěl.
8. Ze závazného stanoviska k možnosti žalobcova vycestování ze dne 25. 9. 2017, ev. č. X, vydaného v řízení o správním vyhoštění vyplynulo, že žalobcovo vycestování do vlasti je možné, čímž došlo ke změně dosavadního závazného stanoviska, které vycestování neumožňovalo, důvodem byla změna situace v zemi původu; v řízení o správním vyhoštění žalobce mj. uvedl, že ve vlasti se má kam vrátit, do budoucna návrat nevyklučuje, bude-li mu vydáno rozhodnutí o vyhoštění, bude ho respektovat a vycestuje dobrovolně, do České republiky přijel za prací a v případě vycestování mu ve vlasti nehrozí žádné nebezpečí.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

9. Dne 8. 7. 2019 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí. Nechtěl se seznámit s podklady ani se k nim vyjádřit, navrhnout jejich doplnění ani uvést nějaké další skutečnosti či informace.
10. Následně žalovaný vydal rozhodnutí ze dne 10. 9. 2019, č. j.: OAM-935/ZA-ZA11-VL13-2018, jímž nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu.
11. Rozsudkem ze dne 12. 5. 2020, č. j.: 1 Az 55/2019 – 28, Městský soud v Praze rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Městský soud měl závěr o nevěrohodnosti žalobcova azylového příběhu za předčasný, zprávy o zemi původu shledal příliš obecnými ve vztahu k žalobcovým tvrzením, povšiml si, že k tvrzeným potížím žalobce mělo dojít až roku 2018, věrohodnosti azylového příběhu tudíž neubírá, pokud byly důvody opuštění vlasti jiné (ekonomické) a pokud o svých potížích nehovořil v řízení o správním vyhoštění v roce 2017. Závěrem soud zavázal žalovaného právním názorem, aby si obstaral adresné zprávy o zemi původu vztahující se k X.; teprve poté bude možno učinit závěr o věrohodnosti žalobcovy výpovědi.
12. Žalovaný v novém řízení u příslušných orgánů ověřil, že na žalobce nebyl vydán mezinárodní ani evropský zatýkácí rozkaz, rovněž není u jeho jména evidována extradiční žádost. Jako podklady si opatřil zprávy o zemi původu, konkrétně Informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 25. 11. 2020, X., Informaci LANDINFO ze dne 20. 12. 2019, Uzbekistán: Změny v oblasti lidských práv, Informaci OAMP ze dne 22. 5. 2020, Bezpečnostní a politická situace v zemi, a tři zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky (ze dne 19. 5. 2020, 7. 3. 2019 a 22. 11. 2017) týkající se výjezdu do zahraničí, pobytu tam a následného návratu do vlasti uzbeckých státních příslušníků, stejně jako podávání žádostí o mezinárodní ochranu z jejich strany a následků, jež to pro ně může mít po návratu do vlasti.
13. Dne 12. 1. 2021 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí. Pořídil si jejich fotokopii, ale nechtěl se k nim vyjádřit, navrhnout jejich doplnění ani uvést nějaké další skutečnosti či informace.
14. Dále žalovaný vydal žalobou napadené rozhodnutí.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), ale s ohledem na dodržení zásady *non-refoulement* i nad jejich rámec, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
17. Podle ust. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) *nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

18. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
19. Podle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu.*
20. Podle ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. *právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.*
21. Na prvním místě je třeba uvést, že žalobní námitky neshledal soud důvodnými.
22. Žalovaný předně závaznému právnímu názoru soudu, který se týkal konkrétního trestného činu, dostál. Součástí správního spisu je adresná informace, podle níž jednání, o němž žalobce hovoří, není v Uzbekistánu trestným činem. Na uvedeném žalobcově tvrzení byl však založen celý azylový příběh, který se kromě obav z trestního stíhání skutečně týkal toliko socioekonomických důvodů, proto zjištění žalovaného postačovalo, aby žalobcovy důvody byly považovány za nevěrohodné. Žalovaný taktéž nepochybil, pokud si odpověď na otázky, zda X., obstaral jen k jednání, které žalobce označil za trestné. Smysl a účel závazného právního názoru soudu směřoval k jednomu konkrétnímu jednání (dle žalobce trestnému činu). Pokud nebylo možné žalobce za dané jednání stíhat, ztrácely již následující odpovědi smysl. Zjištění, zda obecně v Uzbekistánu X., by na vyvrácení žalobcových obav již nic nezměnilo. Ostatně, uvedené instituty existují i v České republice a nepochybně i mnoha dalších zemích, z jejich zařazení do uzbeckého právního řádu jako celku by nebylo možno vyvozovat relevantní závěry. Z ničeho též nevyplývá, proč by měl být žalobce za své jednání trestán fakticky, pokud měl ve vlasti pouze potíže s X., se státními orgány ale nikdy žádné potíže neměl, obavy z vykonstruování procesu nikterak nezmínil. Zpráva obsažená ve správním spisu pojednávající o beztrestnosti žalobcova jednání vyjmenovává všechny X. trestné činy v Uzbekistánu, žádný z nich však žalobcovu konání neodpovídá. Krom toho, žádný X. nemá v Uzbekistánu trestní sazbu X. let, o níž mluvil žalobce při pohovoru; ani při přijetí teze o úplné vykonstruovanosti stíhání, např. z důvodu korupce, by nebylo možné vyhledat žádný X. trestný čin, který by měl být kladen žalobci za vinu. Žalovaný se tudíž řádně a v souladu se závazným právním názorem soudu zabýval obavami žalobce z trestního stíhání X., taktéž byl dán žalobci dostatečný prostor se vyjádřit během seznámení s podklady dne 12. 1. 2021, shromážděné informace k X. byly pregnantní, avšak nikoliv rozsáhlé, proto nebylo nutné vést doplňující pohovor. Námitka není důvodná.
23. Přisvědčit nebylo možné ani další námitce hovořící o tendenčnosti napadeného rozhodnutí. Pouhá snaha legalizovat si pobyt sice k nepřiznání mezinárodní ochrany nestačí, avšak žalovaný se dále zabýval i jediným tvrzeným důvodem, který by azylově relevantní mohl být (tj. obava z trestního stíhání X.), a dostatečně se s ním vypořádal, nedopustil se proto v daném ohledu vady, jež by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Navíc, žalobcovy deklarované důvody měly z velké části socioekonomickou povahu, nelze žalovanému vytýkat, pokud na to v odůvodnění napadeného rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

upozorňoval. I kdyby bylo žalobci dáno za pravdu ohledně přílišného zdůrazňování snahy legalizovat si pobyt ze strany žalovaného, samotné individuální hodnocení žádosti v žalobcově případě nijak „pohlčeno“ nebylo. Žalobci sice stačilo, aby důvody pro udělení mezinárodní ochrany prokázal vlastní věrohodnou výpověď (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 21. 12. 2005, č. j.: 6 Azs 235/2004), avšak to se mu nezdařilo, jelikož jeho obavy žalovaný na základě adresné informace vyvrátil. Na uvedeném nic nemění ani souhrn úryvků citovaných v žalobě; jakkoliv lze nemístnosti některých přísvědčit (např. žalobce pochopitelně při vycestování žádné potíže neměl, jelikož problémy X. měly nastat až v době jeho přítomnosti v České republice), nejde o okolnost zakládající nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť žalobcův důvod byl přesto řádně zhodnocen. Zdá-li se žalovanému podezřelé, že X., žalovaný tudíž jen opodstatněně upozornil na podezřelou skutečnost. Ostatně, všechny dílčí úryvky citované v žalobě je třeba hodnotit v kontextu vyvrácení žalobcova azylového příběhu, a to i včetně odkazů na možnost vrátit se do vlasti (např. k uzavření sňatku s dívkou). Žalovaný na základě shromážděných podkladů dostatečným způsobem vypořádal podstatu žalobcových tvrzení, dílčí vyjádření citovaná v žalobě, byť v některých případech nemístná, na uvedeném nemohou nic změnit. Přestože zprávy o zemi původu, jež si žalovaný opatřil, jsou z převážné části obecné, stran zásadních žalobcových tvrzení o obavě z X. byla opatřena zcela konkrétní a adresná zpráva dostatečná pro rozhodnutí ve věci. Obecně tristní lidskoprávní situace v zemi nepředstavuje sama o sobě důvod pro udělení mezinárodní ochrany, vždy je třeba posuzovat individuální situaci žadatele, což žalovaný učinil a své závěry dostatečně odůvodnil. Tomu, že by se v žalobcově případě jednalo o korupční či X. případ nic podstatného nesvědčí, trestní sazby sdělené žalobcem (X. let) neodpovídá žádný ze X., které zná uzbecký trestní zákoník. Žalobce nadto nikdy neměl potíže se státními orgány své vlasti. Uzbekistán nepochybně není bezpečnou zemí, důvody, aby mu byla individuálně udělena mezinárodní ochrana, přesto z žalobcových tvrzení nevyplývají. Napadené rozhodnutí nelze jako celek ani v jednotlivých zásadních rysech shledat tendenčním, podstata azylového příběhu žalobce byla uspokojivě pojednána v napadeném rozhodnutí; žalobní námitka tvrdící opak není rovněž důvodná.

24. Přestože žalobní námitky nejsou důvodné, soud je povinen respektovat mezinárodní závazky České republiky, mezi něž nepochybně patří i zásada *non-refoulement* (jejímž projevem jsou např. čl. 2 a 3 Úmluvy), kterou je nutno šetřit i v případě, pokud by měla být uplatněna nad rámec žalobních bodů, tj. překonáním požadavku dle ustanovení § 75 odst. 2 s.ř.s.

25. Možností překročit žalobní body v souvislosti se zásadou *non-refoulement* se zabýval NSS v usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j.: 7 Azs 79/2009 – 84: „Pro daný případ to znamená, že by soud nemohl přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před brozící vážnou újmu v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, či známých obecně. Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadatel o azyl je nezbytně poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady *non-refoulement* a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. Ochranou, již lze poskytnout mimo řízení o udělení mezinárodní ochrany, se rozšířený senát zabýval v usnesení ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119 (publikováno pod č. 2174/2011 Sb. NSS). Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

Tam vyslovil, že v případě nesplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, je dostačující zárukou ochrany cizince před vážnou újmou, brozící mu v zemi 7 Azs 79/2009 – 91 původu, řízení podle zákona č. 326/199 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, zaručujícího plné respektování zásady non-refoulement (srovnej zejména odst. 22 cit. usnesení).“

26. Pokud tedy soud zjistí nad rámec žalobních bodů, např. ze zpráv o zemi o původu, možné porušení zásady *non-refoulement* a žalobci již nelze poskytnout ochranu v jiném řízení, musí k újmě hrozící žalobci přihlédnout.
27. Soud shledal, že žalobce již nemůže využít ochrany dle zákona o pobytu cizinců, neboť ze závazného stanoviska ze dne 25. 9. 2017, ev. č. X, obsaženého ve správním spisu vyplynulo jak správní vyhoštění žalobce, tak konstatování možnosti žalobcova vycestování. Žalobce byl již vyhoštěn a po skončení řízení o mezinárodní ochraně by se vyhoštění stalo vykonatelným.
28. Z Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 19. 5. 2020, která je součástí správního spisu, vyplývá, že neúspěšným uzbeckým žadatelům o mezinárodní ochranu hrozí po návratu do vlasti „*výsledky Službou národní bezpečnosti, nutnost zdůvodnit, proč byla podána žádost o azyl apod., hrozí diskriminace např. při hledání zaměstnání nebo i vězení.*“ Z dalších zpráv přitom vyplývá používání mučení v Uzbekistánu mj. právě ve vězení: v roce 2019 se objevovala řada zpráv o nerespektování zákazu mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení a trestání ze strany uzbeckých bezpečnostních složek, ochranné mechanismy proti mučení nebyly dostatečné a v praxi nebyly případy vyšetřovány (Informace OAMP ze dne 22. 5. 2020), mučení bylo v Uzbekistánu rozšířené, docházelo k němu ve vazbě za účelem doznání i při výkonu trestu odnětí svobody, k mučení dochází dosud, případy násilí se nevyšetřují a úřady existenci mučení nepřipouští (Informace LANDINFO ze dne 20. 12. 2019); týkají-li se přitom nedostatky ve vězeňství zakládající hrozbu vážné újmy v zásadě všech vězňů, není třeba dokazovat, zda bude újma způsobena konkrétně žalobci (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 8. 2018, č. j.: 1 Azs 137/2018 – 50, publ. pod č. 3801/2018 Sb. NSS). Pokud dle zpráv o zemi původu hrozí žalobci ve vlasti za podání žádosti o mezinárodní ochranu vězení a zároveň v uzbeckých věznicích běžně dochází k mučení, mohlo by dle dosud zjištěných skutečností žalobcovým vycestováním do vlasti dojít k porušení čl. 3 Úmluvy coby projevu zásady *non-refoulement*, k čemuž musel soud přihlédnout, ač to žalobce nenamítal.
29. Ustanovení čl. 3 Úmluvy má v zásadě totožný obsah jako ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j.: 2 Azs 71/2006 – 82, stavící na roveň pojmy „skutečné nebezpečí“ dle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu a „reálné nebezpečí“ používané v souvislosti s čl. 3 Úmluvy). Přitom právě ve vztahu k Informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 19. 5. 2020 shledal možnou hrozbu vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu NSS, který v rozsudku ze dne 29. 6. 2022, č. j.: 1 Azs 74/2022 – 46, uvedl: „*Ve vztahu k otázce situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu žalovaný vycházel ze skutkové podstaty, která je v rozporu s obsahem správního spisu. Žalovaný si k této otázce obstaral celkově tři zprávy, Informace MZV z listopadu 2017, z března 2019 i citovanou zprávu z 19. 5. 2020. Nejaktuálnější z těchto zpráv přitom odpovídá na stejné otázky, na které se MZV dotazovalo zastupitelského úřadu i ve starších dvou zprávách, a skutečnosti obsažené ve starších dvou zprávách nejaktuálnější tvrzení nevyvrací. Jak správně poukazuje stěžovatel, nejaktuálnější z těchto informací přitom obsahuje tvrzení, že jednotlivým osobám, které se vrací do vlasti po dlouhodobějším pobytu, nehrozí přímé sankce, avšak pouze za předpokladu, že v zahraničí Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.*

nepožádaly o azyl. Navracející se osoby jsou sledovány, příslušníci bezpečnostních složek se na takové osoby vyptávají v rodině, kolegů, na pracovišti. Dále informace obsahuje tvrzení, že se uzbecké státní orgány snaží sledovat své občany v zahraničí v souvislosti s podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Zastupitelskému úřadu současně není známo, jak při tom postupují. Neúspěšným žadatelům pak hrozí výsledky Službou národní bezpečnosti, nutnost zdůvodnění, proč podali žádost o azyl, hrozí jim diskriminace (např. při hledání zaměstnání) nebo i věznění. Přesto žalovaný dospěl k závěru, že stěžovateli nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Pro tento rozpor obsahu spisu a zjištěného skutkového stavu měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit.“ Obdobně se k uvedené zprávě NSS vyslovil i v rozsudku ze dne 27. 5. 2021, č. j.: 8 Azs 44/2021 – 58: „Nad rámec výše uvedeného je třeba žalovanému vytknout samotnou práci s podklady. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 5. 2020, čj. 109412-6/2020-LPTP, vyplývá, že po návratu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do Uzbekistánu hrozí těmto osobám „výsledky Službou národní bezpečnosti, nutnost zdůvodnit proč byla podána žádost o azyl apod., hrozí diskriminace např. při hledání zaměstnání nebo i vězení.“ Žalovaný však v rozhodnutí pouze uvedl, že těmto osobám hrozí výsledky a nutnost zdůvodnit podání žádosti o azyl. Zamlčel tak významnou skutečnost, že neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu hrozí diskriminace, nebo dokonce i vězení v případě návratu do Uzbekistánu.“

30. Soud tudíž s ohledem na zásadu *non-refoulement* musel shledat žalobu důvodnou i přes absenci příslušné žalobní námítky. Žalovaný se sice návratem žadatelů o mezinárodní ochranu do Uzbekistánu věnoval v napadeném rozhodnutí, avšak došel k závěru o absenci nebezpečí ve smyslu azylového práva, což je v přímém rozporu se spisy.
31. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Soud nepřistoupil k přímému udělení mezinárodní ochrany žalobci, jelikož opakované pochybení žalovaného neshledal, napadené rozhodnutí bylo zrušeno z jiného, nového důvodu.
32. V novém řízení bude muset být žalobcova žádost znovu řádně posouzena ve vztahu ke všem formám mezinárodní ochrany. Žalovaný v dalším řízení zejména důkladně posoudí, zda s ohledem na aktuální situaci v zemi původu má žalobce coby uzbecký státní příslušník, který v zahraničí požádal o mezinárodní ochranu, odůvodněný strach z pronásledování, případně zda mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a to především (ale nejen) z důvodu mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný si opatří aktuální, důkladné, relevantní a adresné zprávy o situaci v Uzbekistánu, a to zvláště ohledně možných obav uzbeckých občanů kvůli podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí; mezi podklady neopomene zařadit též některé ze zpráv mezinárodních lidskoprávních organizací, např. Amnesty International, Human Rights Watch, Freedom House apod.
33. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
34. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobci náklady nevznikly.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 7. března 2023

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.